

Powstanie i działalność Armii Krajowej w Obwodzie „Mewa-Kamień”

Już w październiku i listopadzie 1939r. zaczęły powstawać konspiracyjne związki, których głównym zadaniem stała się walka z wrogiem w celu odzyskania utraconej niepodległości. W działalności tej brali udział wszyscy: młodszy i starsi, kobiety i mężczyźni, mieszkańcy miast i wsi

Organizacja AK dzieliła się na obwody i ośrodki. Na terenie powiatu Mińsk Mazowiecki znajdował się Obwód „Mewa-Kamień”. Pierwszym Komendantem Obwodu został płk Mieczysław Pożałowski ps. „Gozdawa”, który dążył do tego, aby połączyć drobne ugrupowania wojskowe w jedność. Dzięki temu walka z wrogiem stałaby się skuteczniejsza. W marcu 1941r. Komendantem Obwodu „Mewa-Kamień” został **por. Ludwik Wolański ps. „Lubicz”**. Podobnie jak jego poprzednik dążył on do połączenia wszyst-

kich sił w jednolitą, wojskową organizację. Stworzył też dobrze działającą władzę administracyjną, która zajmowała się zbieraniem funduszy niezbędnych do przeprowadzenia akcji zbrojnych.

Teren Obwodu został podzielony na 6 ośrodków (rejonów). Każdy ośrodek

skupiał kilka placówek, a w nich działały grupy konspiratorów. Ośrodek VI obejmował miejscowości: **Pustelnik, Stanisławów, Ładzyń, Dębe Wielkie**. Na czele ośrodków stali kolejno komendanci:

- por. Wiktor Leszczyński ps. „Ostoja” (1939-1943)
- por. Walenty Suda ps. „Dąb”, „Młot” (1943-1944)

Komendant Ośrodka podlegał Komendzie Obwodu i posiadał uprawnienia dowódcze na tym

terenie. Kierował wyszkoleniem i czuwał nad całością organizacyjną.

Akcje, jakie przeprowadzono na terenie Obwodu „Mewa-Kamień”, obejmowały:

- sabotaż kolejowy,
- niszczenie linii komunikacyjnych,
- wykonywanie wyroków na Niemcach, kolaborantach, konfidentach,
- niszczenie akt personalnych,
- niszczenie niemieckich obiektów gospodarczych, przemysłowych,
- odbijanie więźniów,
- likwidacja bandytyzmu.

Bardzo ważną rolę w walkach konspiracyjnych na terenie Obwodu odegrali najmłodszy żołnierze, czyli członkowie Szarych Szeregów. To oni byli odpowiedzialni za:

- wywiad dotyczący transportu i ruchu wojsk niemieckich,
- kolportaż prasy podziemnej,
- łączność między punktami kontaktowymi,
- wyszukiwanie i gromadzenie broni i materiałów wybuchowych,
- udział w akcjach sabotażowo-dywersyjnych.

Żołnierze skupieni w Obwodzie „Mewa-Kamień” uczestniczyli w wielu akcjach. Wzięli m.in. udział w operacji „Burza” (1944r.). W ośrodku VI kompania pod dowództwem **por. Sudy** już na początku lipca 1944 przeprowadziła szereg działań mających na celu nękanie wroga. Dzięki temu zdobyto broń, sprzęt wojskowy, konie.

Po „Burzy” los okazał się okrutny dla żołnierzy AK. Wielu z nich zostało aresztowanych i wywiezionych przez władze radzieckie do obozów sowieckich. Później tę haniebną działalność kontynuował polski Urząd Bezpieczeństwa Publicznego, który posługując się kłamstwami oskarżył żołnierzy AK o współpracę z Hitlerem. Stali się oni niewygodni dla nowej władzy. Wielu żołnierzy AK, aresztowanych i przetrzymywanych w Rembertowie, zostało odbitych przez **oddział partyzancki „Wichury”**, czyli ppor. Edwarda Wasilewskiego. Dzięki niemu i jego żołnierzom udało się uratować

wielu ludzi przed zsyłką na Sybir.

Chcąc upamiętnić bohaterstwo ludzi, którzy nie wahali się poświęcić własnego życia w obronie ojczyzny i pragnąc wyrazić szacunek dla ich postawy, Szkoła Podstawowa w Pustelniku przyjęła za swojego patrona Armię Krajową. Stało się to w dniu **3 czerwca 1995 r.**

